

СТАНОВИЩЕ ПО ПРЕДСТАВЕНИЯ ЗА ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ
ПРАВИЛНИК ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА СОЦИАЛНИТЕ УСЛУГИ

За целта и съдържанието на настоящия документ

В настоящия документ са посочени основните проблеми, идентифицирани в обявения за обществено обсъждане ППЗСУ. Целта на документа е да даде яснота и да се постигне добра и съответстваща на духа на ЗСУ подзаконова нормативна база.

Представени са редица проблеми и решения. Както и са поставени въпроси, които все още се нуждаят от обсъждане с участието на всички заинтересовани страни.

Предложенията са обсъждани и съгласувани с над 135 участника в Социалните петъци - Социални петъци са отворени дискусии за професионалисти и потребители от социалните услуги, които се провеждат всеки петък след предварителна регистрация. В тях участват професионалисти от социални услуги, общинска администрация, доставчици на социални услуги, потребители и близки на потребители на социални услуги.

Проведени са 6 дискусии на Социалните петъци на тема: Новият ред за изготвяне на индивидуалната оценка и индивидуалния план за подкрепа (30.07), Преобразуването и организацията на управление на социалните услуги от старата регламентация към новата (07.08), Планиране на социалните услуги. Обсъждане на критериите за изготвяне на национална карта на социалните услуги (14.08), Насочването към социални услуги (04.09), Договаряне с частни доставчици за делегиране предоставянето на социални услуги (в Правилника) и Наредбата за стандартите за заплащане на труда на служителите (11.09), дискутиране на Предложения по проекта на Правилник на прилагане на закона за социалните услуги и мерките/пътна карта за осигуряване на прехода в системата промяна по ЗСУ (18.09). [Докладите от дискусиите са публикувани на Информационния портал на НПО в България.](#)

Предложенията отразяват и **резултатите от анкета за достъпа до социалните услуги, проведена в редица социални услуги и във Фейсбук с 384 участника.** Обобщения доклад от анкетата е публикуван също на Информационния портал на НПО в България в секцията Библиотека.

Становището е подготвено и подкрепено от 28 организации и мрежи:

Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения, Национална мрежа за децата, Фондация „Светът на Мария“, Български център за нестопанско право, Сдружение „Мостове“, Фондация „Здраве и социално развитие“, Международна социална служба – България, Фондация „Конкордия България“, Фондация „Агапедия България“, Фондация „За нашите деца“, Фондация „Сийдър“, ФСУ „Жулевия дом“, Сдружение БАЛИЗ – Плевен, Сдружение „Егида“, Дневен център Велико Търново, Каритас – София, Фондация „Бъдеще“, Фондация „Радост за нашите деца“, Сдружение „Деца с онкохематологични заболявания“, Сдружение „Самаряни“, SOS Детски селища България, Сдружение „Клуб на НСО“, Женско сдружение „Екатерина Каравелова“, СНЦ „Еквилибриум“, Фондация за децата в риск по света, Глобална инициатива в психиатрията – София, Фондация „Лумос“, ФИЦЕ-България.

ПЪРВА ЧАСТ: ПРИНЦИПНИ ЗАБЕЛЕЖКИ ПО ПРЕДЛОЖЕНИЯ ТЕКСТ НА ПРАВИЛНИК ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗСУ

- 1) Законът за социалните услуги е един иновативен закон, закон с потенциал да спомогне за съществено подобряване функционирането на системата на социалните услуги. За съжаление, за момента тази визионерска природа на закона не се трансформира в приложните документи и започна да се губи.

На първо място е загубен диалогът между всички заинтересовани страни, активното участие на доставчиците, професионалистите, общинската администрация, потребителите на социални услуги при изготвяне на разпоредбите за прилагане на ЗСУ. Това води до загуба на новаторския дух на ЗСУ, а също така до разпоредби, които не съобразят в достатъчна степен добрите практики и начина, по който работи системата, както и всички нюанси, които правят социалните услуги успешен инструмент за подкрепа на хората в нужда. Не случайно в принципите на ЗСУ залегнаха гъвкавост и индивидуализация на подхода, гарантиране на правата, участие на нуждаещите се и пр. принципи, именно за да осигурят система, която отразява потребностите и професионализма при своето функциониране в подкрепа на нуждаещите се.

На второ място, подзаконовата нормативна база, първа от които ще се приема Правилникът за приложение на ЗСУ, се прави с доста сериозен елемент на бързане, което не позволява да се обмислят и разгледат всички детайли, а именно детайлите са особено важни.

Притесняваме се сериозно, че до 1 година ще се говори открито, че потенциалът на закона е бил пропилян през не добрата подзаконова нормативна база, както и притеснението, че вместо да доведе до по-добра практика, ще доведе само и единствено до засилена администрация и до затруднения за ползвателите на услугите, администрациите, общините и доставчиците.

- 2) Виждаме резултатите от един сериозен пропуск, а именно – не се изясни въпросът за социалните услуги – как ще се предоставят по новия ред, как ще се трансформират съществуващите услуги в новите, кой и как ще ползва и кои услуги, как ще се съчетават услугите при предоставяне, наясно ли сме при трансформирането дали ще се гарантира съществуващите добри и иновативни модели на предоставяне на социални услуги ще бъде гарантирано и тяхното предоставяне продължено по новия ред?

Дефинирането на услугите като дейности е много ново, то е свързано със съобразяване и на други организационни аспекти при трансформирането. Това се отразява на въпроси като насочване, организиране на предоставянето, на планирането, на конкурсите, на лицензирането и на критериите за качество.

Не може да се подхожда опростено към въпрос, при който има много и съществени нюанси, които следва да бъдат съобразени.

Очакването на професионалната общност е да постигне доразвиване на начина, по който работи в момента системата, а не просто прехвърляне на съществуващите проблеми към новия ред и тяхното засилване с редица нови неясноти.

Има сериозен риск определени функции на услуги да се загубят и хората да бъдат лишени от възможност за достъп до подходяща услуга в резултат на така предложените текстове.

- 3) Остава неясен и нерешен въпросът със завареното положение и прехода от единия ред към другия – и по отношение на разкритите вече и функциониращи услуги, и по отношение на издадените направления, и по отношение на всички хора, чиито направления са изтекли в периода на извънредното положение и които не са подновени преди влизането в сила на ЗСУ, както и по отношение на проведените и действащи конкурси за възлагане.

Законът ще доведе до много мащабно административно усилие за трансформиране на всички услуги – нови решения на ОС, нови функции на общините, нови договори, нови правила, лицензии – и всичко това следва да бъде много добре обмислено и съгласувано, преди да се стартира, защото иначе ще доведе до сериозни трудности на всички в системата, които освен всичко друго ще са и безсмислени.

- 4) Необходимо е да се гарантира най-добрият интерес на настоящите и бъдещи ползватели на социални услуги:

- Завареното положение при настаняването в услугите от резидентен тип и други услуги, при които ползвателите не са регистрирани на територията на общината по настоящ адрес при настаняването напълно отсъства;
- Предвиден е ред през „задния вход“ за настаняване в специализирани институции, което не е решено на ниво ЗСУ, а се появява в Правилника, както и не е ясно при какви условия и на какво основание.

- 5) С особено внимание следва да се прегледат всички нови задължения на общините, тъй като сериозно се засилва административната тежест. Освен това е особено важно да се постави правилна и добра основа за насочването от общините не като формален административен процес, а като служба, която оказва съдействие на нуждаещите се да намерят решение на своите проблеми.

Решения, залегнали в Правилника като: детайлизиране на изисквания за контрол при възлагане на предоставянето, въвеждане на срокове в общите срокове за издаване на предварителна оценка, изисквания при предварителното одобрение, които допълват Националната карта на услугите и пр.

Усложнената нормативна уредба също създава предпоставки за административна тежест, тъй като вече системата ще трябва да работи с няколко много усложнени нормативни акта, което ще има затрудняващ характер за разбирането и правилното прилагане. Налице е текст, който под благовидния предлог на засилване на контрола, вместо да доведе до проследяване на реалната работа на доставчика и ефективността му в подкрепа на хората, ще се фокусира върху „ефективността на разходване на средствата“. Въвеждането на такъв текст е пряка предпоставка за провеждане на произвол и корупционни схеми на местно ниво от общинската администрация.

Редица текстове, които имат отношение към реда за насочване, от ЗСУ не се преповтарят в правилника и така трябва да се четат и прилагат ЗСУ и ППЗСУ в допълнение. Това затруднява, като основание за това няма, защото в Наредбата за стандартите например е налице точно

обратният подход – да се включват вече действащи разпоредби, но с цел изясняване на смисъла и улесняване на администрацията.

Друг пример: В Правилника се определят финансовите стандарти, но не се определя коя услуга с каква продължителност се предоставя, а това се вижда в раздела и по отношение формиране на таксите. За да се ориентира някой с каква продължителност се предоставят социалните услуги, трябва да търси разделът с таксите.

Редица въпроси, ключови за реда за насочване, който се регламентира в Правилника, остават нерегламентирани и без референция къде ще бъдат регламентирани, като например основанието, на което се дава предварителна оценка като насочване за една или друга услуга, комбинирането на услугите в комплекси, къде ще се формулират държавните приоритети при планиране на социалните услуги, които сега са заложили в преходни и заключителни разпоредби на Правилника, без срок и без референция къде ще бъдат трайно определени, отчитането на броя обслужени потребители в рамките на различните дейности и как това се съчетава с принципа на гъвкавост и др.

ЧАСТ ВТОРА: КОНКРЕТНИ ПРОБЛЕМИ С ТЕКСТОВЕТЕ НА ППЗСУ

1. Проблеми в Раздел I – Ред за насочване за ползване на социални услуги:

1.1. Проблем с чл. 1 и чл. 8, където насочването стартира със „заявяване на желание за ползване на социални услуги“ от страна на ДСП и общината:

Би следвало насочването да стартира при заявен проблем и при заявена необходимост от подкрепа, така процесът на насочване ще включва и ал. 1 от чл. 73, а именно: че насочването включва „информирание на лицата относно съществуващите социални услуги, които имат право да ползват, условията и сроковете за тяхното ползване“: ясно е, че това информирание прехождат заявяването на желание за ползване на социални услуги. Не е редно да се ограничават предвиденият в закона ред само до заявяване на желание, което вече се регистрира. Тук идва и въпросът за превенцията на различните рискове – как тя се вписва във философията на Правилника и дали отново няма да се реагира едва след регистриран проблем.

При анкета с 384 отговора на въпроса дали е важно да се оказва съдействие, за да може човек да се ориентира и да прецени каква социална услуга има нужда, 93% отговарят, че е важно.

1.2. Проблем с предвидения ред за стартиране на процедурата по насочване след „заявяване на желание от лицето за ползване на социална услуга“:

1.2.1. В допълнение на горното би следвало да се предвиди ред, при който процедурата стартира с информирание за правата. При тази процедура ще е налице опознаване на случая и няма да е необходимо след заявяване на необходимостта да се прави среща/посещение в дома. Редно е да се предвидят срещи/посещения в дома при проявен интерес или заявена най-общо нужда от подкрепа за изясняване на необходимостта.

1.2.2. Би следвало да се предвиди специален ред за стартиране на процедурата на предварителна оценка и при подадени документи от доставчика, в случаите, когато лицето вече ползва общодостъпна социална услуга – съгласно предвиденото в чл. 77 (2). В случай че при предоставянето на общодостъпна социална услуга се установи,

че лицето има нужда от специализирана услуга, доставчикът му оказва съдействие за насочване от дирекция „Социално подпомагане“ или от общината за ползване на услугата.

Включително при деца и семейства, които ще ползват услуга/услуги: доставчикът има задължението да информира по служебен ред, наред с подготовката и изпращането на цялата документация, дирекция Социално подпомагане или общината за ползване на специализирана услуга. Включително и при самозаявили се потребители, постъпили директно в социалната услуга (в много случаи хората отказват да отидат в ДСП, а предпочитат директно в услугата) – тя да има ангажимента да информира ДСП, както и да подготви цялата информация, която е необходима за ползването на услугата (единствено водени от желанието за бърз и безпрепятствен достъп на децата/семействата до услуги и преодоляване на потенциалната опасност хора/деца с нужда от подкрепа да бъдат „изпуснати“, поради административна регулация, с конкретен пример – ранна интервенция на уврежданията: случаи на деца със затруднения в развитието, без медицинска документация и освидетелстване, при деца в риск от развиване на затруднения поради бедност, социална среда и т.н. да могат директно да отиват в услугата, без да минават през общината, а услугата да има ангажимента административно да съгласува/урежда взаимоотношенията. Това предложение препраща към ЗСУ и философията му за укрепване на взаимодействието и координацията на местно ниво, без да утежнява родителите).

1.2.3. Би следвало да се предвиди и ред за стартиране на процедура за насочване – в частта „информирание за права и за съществуващи социални услуги“ при постъпване на сигнал от други органи в изпълнение на чл. 82, (2) В случай на необходимост институциите и органите по ал. 1 информират лицата за социалните услуги, които биха могли да ползват, както и сигнализират дирекция „Социално подпомагане“ или общината за необходимостта от насочване за ползване на социални услуги.

1.2.4. Необходимо е да се предвиди ред, по който хората, които ползват социална услуга към момента и биха искали да подновят ползването ѝ или да допълнят с друга услуга, както и възможност да се прецизира насочването към определен вид услуга, да минават облекчен ред за предварителна оценка, защото както проблемът им, така и документите им са добре познати и вече са преминавали през предварителна оценка. Тази ситуация е аналогична на ситуацията по чл. 77, ал. 2 от ЗСУ и доставчикът по служебен ред може да уточни с административния орган по насочване, без да бъде принуждавано лицето и/или неговите близки да посещават отново органа по насочване и да участват в процедура.

От проведената анкета е видно, че при 384 отговора 96% категорично смятат, че е редно човек, който ползва социална услуга, да може по-лесно да поднови ползването ѝ.

1.3. Предвиденият в чл. 2 и чл. 9 срок от 3 дни, в който се насрочва среща в срок от 5 дни.

Насрочването на среща следва да е обвързано само със случаи, при които заявката е постъпила по телефона или електронно и да не включва случаите, при които лицето вече е посетило органа по насочване и е заявило на място желанието си. Целта трябва да бъде да се спести на администрацията и на лицето натоваарващи действия. Би следвало да не е необходима среща и в случаите, когато лицето е решило да подаде заявление в резултат на предварително консултиране за възможните социални услуги, тогава когато желанието е в резултат на предварителен разговор и ориентиране. Ясно е, че в тези случаи не е необходима среща, тъй

като лицето вече е познато и случаят му е познат. Среща не е необходима и когато лицето е насочено от доставчик за прецизиране на предварителната оценка или за удължаване на срока ѝ.

Редно е при уговаряне на срещата да не се фиксират срокове, тъй като това ще бъде по-скоро затрудняващо, достатъчен е срокът, който е въведен като общ срок за издаване на предварителната оценка.

1.4. Предвидената в чл. 3 и чл. 10 възможност да бъде „искана допълнителна информация от лицето“

Това следва да се промени, като се посочи изрично в кой нормативен акт ще бъде определено какви документи ще са необходими за изготвяне на предварителна оценка, както и в тях да е посочен списък на релевантната допълнителна информация, която може да бъде изисквана. Това е особено важно с оглед избягване на нарушаване на решението на Конституционния съд, с което беше посочено, че събирането на информация за човека е с негово съгласие. За да има основание за искане на информация, не е достатъчно да има „бланка“, по която да работят службите по насочване.

Така направената формулировка е неясна и оставя преценката на конкретния служител. Все пак служителите и на ДСП, и на общината изпълняват нормативните изисквания и следва, ако ще искат някаква информация допълнително, това да бъде съдържателно определено.

При проведената анкета при 382 отговора 98,2% заявяват, че е важно да се знае предварително какви документи са необходими в процеса на насочване.

1.5. Проблем с предвиденото в чл. 5, ал. 2 и чл. 11, ал. 2 подписване от лицето на предварителната оценка.

Редно е това силно затрудняващо действие да бъде премахнато от текста. Това изисква или повторно посещение на социалния работник до дома на лицето или 2-ро, а дори и 3-то посещение от лицето до съответната ДСП или община (когато първоначалното заявяване е било на място).

В анкетата при 383 отговора на въпроса дали следва човекът с увреждане да посети администрацията, за да подпише оценката – 68% казват че не трябва, 10% не знаят, а едва 22% смятат, че това е добра идея. Доминира в същата анкета мнението, че документът следва да се изпраща електронно – 83,6% са за електронното изпращане на оценката. В същата анкета е изрично посочено, че 88,3% от хората желаят цялата процедура да се сведе до едно посещение в органа по насочване или съответно посещение в дома.

Необходимо е да се предвиди електронно изпращане на документа, в духа на електронното правителство. Това електронно подаване не влиза в противоречие с характера му, тъй като от разпоредбите по-долу се вижда, че той може да се ползва с еднаква валидност и в оригинал, и като копие.

Подписването на документа от лицето не е обосновано по никакъв начин, тъй като при редица други документи, при които е възможно лицето да има несъгласие с него, това несъгласие може да се заяви по друг начин. Не е редно всички хора да се поставят пред затруднение – да

подписват документ, свързано с поредно посещение, редно е да има начин за заявяване на несъгласие с направената предварителна оценка.

1.6. По чл. 7, ал. 2 – следва да се поясни за кои специализирани услуги става въпрос, предвид че дете над 3 години включва голям възрастов диапазон, т.е. до 18 г. В конкретния случай предложението е обвързано от гледна точка на възможността за отказ на социалната услуга да предостави услугата, ако е специализирана за работа с деца до 7 г. и техните родители/полагащи грижи например.

1.7. Предвиденото в чл. 9, ал. 2 насочване от служители на общината или техни структурни звена не е свързано с каквото и да било изискване за професионална компетентност.

Докато в ДСП служителите имат статут на социални работници, при все че дейността им е основно административна, в службите, създавани от общината не е въведено никакво изискване за компетентност. Съчетано с отсъствието на съдържателна референция за начина, по които се взима решение и се дава насока коя услуга за каква потребност е подходяща – въвежда елемент на произволност в процеса на насочване. Всеки служител на общината определен от кмета, вкл. портиер, телефонистка и пр. би могъл да бъде ангажиран в тази дейност чрез заповед на кмета и това ще отговаря на изискванията на правилника.

Предложението е да се прецизира звеното, отделът или дирекцията, които ще отговарят за това, както и да бъде заложено изискване за вид и степен на образованието и минимален професионален опит за служителите, които ще бъдат пряко ангажирани с дейността. Необходимо е да се прецизира, че служителите следва да бъдат социални работници.

1.8. В чл. 5 и чл. 11 където се посочва, че служителят с участието на лицето изготвя предварителната оценка, не е посочено на какво основание го прави.

Смисълът на предварителната оценка е да се посочи връзката между потребностите и услугата, която ги удовлетворява, услуга, която е специализирана и съответно са налице специализирани потребности.

Необходимо е този член да се допълни с конкретна референция към методика или насока за подобно заключение. Редно е да се посочи и че това е съобразено и синхронизирано за хората с увреждания – деца и пълнолетни лица с 50% ТЕЛК с реда за индивидуална оценка и издаване на направление по Закона за хората с увреждания, уреден в ЗСУ с чл. 77 ал. 4.

1.9. В чл. 12 отсъства описание и връзка с реда за ползване на социални услуги съгласно издадено направление по силата на чл. 77, ал. 4. за хората с увреждания – деца и възрастни.

Необходимо е да се допълни този член, че същите изисквания, които важат за документа предварителна оценка, важат и за документа направление, издаден по реда на ЗХУ.

Тук предлагаме да се допълни и че документът се изпраща електронно, при желание и възможност на лицето.

1.10. В Чл. 13 е редно думата „от подписването“ да се замени с „от издаването“.

1.11. Чл. 2, ал. 3 и чл. 9, ал. 3, чл. 15, чл. 20 ал. 2 където е предвидено: (3) Информацията по чл. 73, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за социалните услуги се предоставя на лицето в устен и писмен вид чрез използване на подходящи за състоянието и възрастта му средства и начини за разбиране на съдържанието ѝ.

Необходима е редакция на изказа и прецизиране на съдържанието на текста. Когато става дума за хората с увреждания и достъпността на информацията е добре да бъде съобразен текста в формулировката на чл. 21 Достъп до информация на Конвенцията за правата на хората с увреждания – „като използват предпочитани от тях форми на комуникация, посочени в член 2 от настоящата Конвенция, включително чрез: а) предоставяне на информация, предназначена за широката общественост, на хора с увреждания в достъпен за тях формат и посредством технологии, подходящи за различни видове увреждания“.

Използването на термина „състояние“ не е коректно, защото с него се описват и емоционални състояния, които не могат да бъдат в еднаква степен обект на съобразяване. Необходимо е да се съобразят потребностите и спецификите при възприемане и разбиране на информация при хората с увреждания. При хората с увреждания в дефиницията се говори не за състояние, а за недостатъчност (виж дефиницията в Конвенцията) т.е. употребата на състояние остава необосновано. Редно е да се замени с: „Информацията се представя на лицата чрез предпочитана от тях форма на комуникация, в достъпен за тях формат и посредством средства и технологии, улесняващи разбирането“.

Предлагаме да отпадне изискването за съобразяване с възрастта, тъй като децата нямат право да заявяват предварителна оценка самостоятелно и обясненията са предназначени за техните родители или настойници.

1.12. Чл. 7 при насочване на лица в криза е необходимо да се допълни с нова ал. 4, в която да се посочи, че е нужно да се предава и цялата събрана информация за лицето при прехвърляне в кризисен център.

1.13. В чл. 16, ал. 2 се предвижда ограничаване на правото на отказ за предоставяне на услуга на дете в социална услуга, насочено за наставяне по реда на ЗЗД.

Необходимо е това ограничение или в цялост да отпадне, или да бъде съществено допълнено и прецизирано, тъй като прилагането му не е в интерес на децата, които ползват социални услуги от резидентен тип.

Следва специфично да се съобрази казусът с наставянето в кризисните центрове за деца жертва на насилие. Специфичен елемент на предоставяне на услуги тип кризисни центрове за деца – тези центрове работят с две общи групи деца, които са много различни по характер – деца, жертви на насилие и трафик, и деца с противообществени прояви. Децата – жертви на насилие и трафик са вече в изключително травмирано състояние и поставянето им в една среда с деца с противообществени прояви включва огромен риск за ре-травмиране и още по-сериозни последствия. Това е ситуация, която не трябва да бъде възможна. По тази причина сериозен проблем поставя чл.16(2) от проекта за Правилник, който не дава на доставчика право на отказ, когато се следва ред по Закона за закрила на детето. Промяната на това изискване е ключова за всички доставчици на този тип услуги и е в най-добър интерес на останалите деца, ползващи услугата.

Предложението е да отпадне „нямат право на отказ по чл. 78, ал. 5, т. 1 от Закона за социалните услуги“ и да се замени с „имат право на отказ при липса на свободни места, както

и в случаите, когато мотивирано обосноват, че предоставяната от тях социална услуга не отговаря на индивидуалната оценка на потребностите на насоченото лице“.

1.14. В чл. 17(2) следва да отпадне текстът „като до приключване на процедурата по обжалване доставчикът, направил отказа, предлага на лицето тези дейности, чрез които е възможно да бъде подкрепено в рамките на услугата въз основа на изготвената му индивидуална оценка на потребностите“, а в чл. 17 (3) – текстът „като до избора на услуга доставчикът, направил отказа, предлага на лицето тези дейности, чрез които е възможно да бъде подкрепено в рамките на услугата въз основа на изготвената му индивидуална оценка на потребностите“.

Мотивът за това предложение е, че при положение че на база на индивидуалната оценка на лицето доставчикът е направил мотивирано заключение, че не може да удовлетвори потребностите на лицето, то следователно няма как да предоставя дейности, които да посрещат нуждите на лицето. Освен това, липсва основание за предоставяне на подкрепа, тъй като няма да бъде сключен договор между доставчика и лицето. Ако лицето или насочващият орган са на мнение, че отказът на доставчика е необоснован, то те имат право да го обжалват по реда на АПК, както е посочено.

1.15. В чл. 19, където е предвидено насочване по местопребиваване за Лицата без гражданство и лицата, търсеци международна закрила, които не могат по обективни причини да удостоверят настоящ адрес.

Предлагаме списъкът на тези лица да бъде разширен с хора, които и по други причини не могат да удостоверят настоящ адрес. Именно специализирани услуги като „посредничество и застъпничество“ са необходими, за да се помогне на лица в ситуация на скитничество например или бездомни лица, или лица поради психично здравен или друг проблем (деменция, умствена изостаналост и пр.) са без грижа и би следвало да може да бъдат подкрепени. Не е нужно тези лица да влизат винаги в групата на хора в криза и да бъдат настанявани в приют, налице са и редица други ситуации в живота и е редно да се търсят начини тези хора да бъдат подкрепени. Ограничаването на възможността тук ограничава правата на тези хора за достъп до услуга.

1.16. Необходимо е да се изясни кой орган, въз основа на какви данни и по какви показатели ще идентифицира потребностите на: а) лица в невъзможност за самообслужване, б) лица с агресивно и проблемно поведение, в) лица с потребност от постоянно медицинско наблюдение и медицинска грижа, за които в чл. 45, ал. 3 е предвидено да се разработват и допълващи стандарти.

1.17. В целия текст на Раздел I, се упоменава единствено насочване към социални услуги, финансирани от държавния бюджет и/или общинския бюджет. Никъде не се споменава възможност за насочване или избор от лицето на социална услуга, която не е финансирана от държавния бюджет. Възможност за насочване към социални услуги, които не са финансирани от държавния бюджет, съществува само в чл.8, ал.3 „Заявените желания по ал. 1 се регистрират от общината, а когато са за ползване на социални услуги, финансирани от държавния бюджет, се регистрират в интегрираната информационна система на Агенцията за социално подпомагане от служител на общината, притежаващ осигурен достъп до системата“, без да се дават повече указания.

Освен това, предвид цялостната философия на Закона за социалните услуги, няма логика заявено желание за ползване на социална услуга, която не е финансирана от държавния и/или

общинския бюджет, да не се регистрира в интегрираната информационна система на Агенцията за социално подпомагане, тъй като съгласно ЗСУ тези услуги подлежат на същия лицензионен режим и трябва да отговорят на заложените в бъдещата Наредба стандарти за качеството.

Правилникът предоставя възможност единствено и само лицата сами да заявят желанието си за ползване на социални услуги, които не се финансират от държавния и/или общинския бюджет, като това заявяване става пред избора от лицето доставчик (чл.14 от ППЗСУ), но остава отворен въпросът откъде, от кого и по какъв начин лицето ще получи предварителна информация за съответния доставчик, както и кой ще проследи дали е направена предварителна оценка на лицето.

Текстовете на ППЗСУ не изясняват и дали съществува възможност лице да бъде насочено от частен доставчик към доставчик, вкл. и такъв, чиято социална услуга е финансирана от държавния/общинския бюджет на база изготвена предварителна оценка на лицето. Формулирани по този начин текстовете от ППЗСУ, от една страна поставят в неравнопоставено положение доставчиците на социални услуги, а от друга – ограничават възможностите за избор и достъп на лицата до получаване на качествени социални услуги.

2. Проблеми в раздел II – Ред за изготвяне и актуализиране на индивидуалната оценка на потребностите и индивидуалния план за подкрепа

2.1. В разпоредбите на този раздел не е включено действието на доставчика при насочване с направление по реда на ЗХУ. Редно е да се допълни с разпоредби, които да улеснят и насочат доставчика за действие съгласно разпоредбите на чл. 77, ал. 4. от ЗСУ.

2.2. Предвиденото в чл. 20 „Индивидуалната оценка на потребностите и индивидуалният план за подкрепа се изготвят в срок от 20 дни от заявяването на желанието...“, предполага едновременен процес на изготвяне.

Налице са няколко проблема и е необходимо прецизиране, което да отчита, че има различни начини на функциониране на услугите, съобразно тяхната специфика. Въвеждането на обобщаващ подход е затрудняващо и не отчита професионалните специфики:

2.2.1. Смятаме, че за редица услуги за хора с увреждания, при които индивидуалната оценка не е свързана с ползване на услугата – е редно да има възможност за разделяне на двата процеса – изготвяне на оценката и изготвяне на индивидуалния план. Това е само и единствено в интерес на човека, защото е необходимо да се постигне добро опознаване на човека, за да се индивидуализира в достатъчна степен подкрепата, залегнала в индивидуалния план. Индивидуалния план не е административен, а професионален инструмент в социалната работа, той е полезен, за да се постигне среща между желанията на човека и подкрепата, която услугата предоставя. Какви услуги точно ще ползва човек при доставчика, се определя със заключенията в индивидуалната оценка.

2.2.2. За социалните услуги от резидентен тип също е налице проблем с това, че предоставянето на подкрепата с договор за ползване може да стартира едва след изготвяне на индивидуалната оценка. Следва да се намери решение за ситуации като тази, когато ползването на услугата стартира едновременно със стартиране на индивидуалната оценка.

- 2.2.3. Във връзка с посочения в чл.20, ал.2 текст считаме, че сроковете за изготвяне на индивидуалната оценка на потребностите и индивидуалния план за подкрепа трябва да бъдат различни. Срокът за изготвяне на индивидуалния план за подкрепа да бъде по-дълъг от 20 дни, тъй като той се основава на направената индивидуална оценка, за която, (както е упоменато и в чл.21, ал.2), се прилагат различни методики, изискващи време и професионални компетенции.
- 2.2.4. Не е решено правното основание на събиране на информация от човека за провеждане на индивидуална оценка, а е редно да има въведено изискване за договор между доставчика и лицето, а не това да бъде оставяно на преценката на всеки доставчик, тъй като индивидуалната оценка следва да гарантира най-добрия интерес на човека, след като се борави със сензитивна информация.

2.3. По отношение чл. 21, ал. 4 където е залегнало „незабавно“ предоставяне на оценката.

Предлагаме този термин да отпадне, тъй като е налице срок на изготвяне и в рамките на срока оценката следва да бъде предоставена.

2.4. В чл. 23, ал. 2 се съдържат референции към потребности, които следва да се включват в социалните услуги. Класификацията трябва да отпадне като се заличи ал. 2 или да се замени с референция към класификации, които се прилагат в съответните сфери на действие на социалните услуги. Потребностите не могат да бъдат поставяни под подобен общ знаменател. Тази класификация противоречи и на въведените дефиниции на социалните услуги в ЗСУ.

2.5. В чл.25, ал.2: „В зависимост от конкретните потребности на лицето и неговото семейство и близки и при желание от тяхна страна в индивидуалния план за подкрепа се включват и дейности за подкрепа на семейството и близките на лицето“, не става ясно по какъв начин се удостоверява желанието на близките на лицето.

2.6. В чл. 26, ал. 2, където се урежда координацията между доставчиците при изготвяне съвместно на индивидуална оценка и план – не става ясно кой точно е доставчикът, който координира процеса.

Трябва да се допълни и прецизира доставчикът на коя услуга е водещ при координацията: на първата по време на ползване; или съобразно спецификата на услугата; или екипът по чл.26 ал.1 взема решение и определя доставчика за координация.

2.7. В чл. 26 ал. 4 отново отсъства насока за действията на доставчика при насочване по реда на чл. 77, ал. 4 от ЗСУ.

2.8. В чл. 29, ал. 1, т. 4 е предвидено задължително актуализиране на индивидуалния план и индивидуалната оценка от услугите за дългосрочно ползване на всеки 6 месеца.

Този подход е вече отречен в социалната практика и това предложение е връщане назад. Още преди години в доскоро действащият ППЗСП беше предвиден подобен срок, който беше отменен за услуги, предоставяни на пълнолетни лица. При това решение беше отчетено, че при възрастните хора не е налице такава динамика на състоянието и този срок не съответства на обективната необходимост на хората от актуална подкрепа. Напротив, това действа затрудняващо за тях и техните близки.

Предлагаме този текст да претърпи изменение, като се запази изискването от 6 месеца в услугите за деца, а за услугите за пълнолетни лица се въведе нова точка, която да гласи: „т.4 не

по-късно от 12 месеца от подписване на договора за ползване на социалната услуга или от последната актуализация на оценката и плана – при дългосрочно ползване на социална услуга от пълнолетни лица“.

2.9. Също така в чл.29-31 не е указано дали актуализираните документи се представят в дирекция „Социално подпомагане“ и общината.

2.10. В чл. 32, където е въведено задължението за изготвяне на оценка на индивидуалния план преди изтичане на договора, а именно: Чл. 32. Посочено е, че до 30 дни преди изтичане на срока на договора за ползване на социална услуга доставчикът на услугата изготвя доклад за оценка, с която се установява дали са постигнати резултатите, включени в индивидуалния план за подкрепа на лицето. Докладът се предоставя на лицето.

Предлагаме реакция, а именно: „До 30 дни преди изтичане на срока на договора за ползване на социална услуга доставчикът на услугата изготвя доклад за оценка, в която се описват постигнатите резултати, съгласно заложеното в индивидуалния план за подкрепа на лицето. Докладът се предоставя на лицето“.

Също така не е упоменато дали същият се представят в дирекция „Социално подпомагане“ и общината, които са извършили насочването и би трябвало да проследяват случая и да са информирани за неговото развитие.

3. Раздел III Договор за ползване на социални услуги

3.1. В чл. 33 договорът е представен в проект, а в ал. 2 се казва, че се подписва „след постигане на съгласие“.

Не става ясно за какво съгласие точно се има предвид в случая, след като социалните услуги се предоставят съобразно техните дефиниции и професионални параметри, заложили в ЗСУ, в Наредбата за качеството и съобразно спецификата на услугата – в професионалната документация на самата услуга. Индивидуализацията на подкрепата се реализира през индивидуалния план, там е уместно да се говори за съгласие, даже е задължително да се поставя на първо място волята и желанието на лицето и неговите лични цели, за които услугата следва да допринесе.

Предлагаме този израз да отпадне.

3.2. В чл. 34, където се описва съдържанието на договора:

- в т. 2 е посочено, че се вписва „място на предоставяне“. Място на предоставяне не е достатъчно, следва да се редактира с оглед постигне на по-голяма прецизност спрямо различните видове социални услуги – „т. 2 начин и място на предоставяне“.

- В т. 6 е посочено „начин на заплащане на таксата“ – никъде не е посочено какви начини на заплащане на таксата са възможни, защо това трябва изрично да е посочено като изискване за договора?

3.3. В чл. 35, където се регламентират условията за прекратяване на договора, следва да се допълни т. 10. При неспазване на поетите ангажменти за включване в дейностите за подкрепа на социалната услуга, неспазване на реда и при поведение, което застрашава и заплашва останалите потребители на социалната услуга.

Тази точка е необходима, тъй като без нея не е налице възможност лица, които имат асоциално поведение и нежелание за следване на ред, да бъдат подкрепяни. Това, че и те имат право на услуга е вярно, но услугата няма задължителен характер и правото на един не може да бъде в ущърб на правото на друг, редно е тези хора да бъдат пренасочени към подходяща за тях форма на подкрепа, но не и да бъдат участници в групово предоставяни услуги, като с включването си саботират цялостно дейността по предоставяне на услугата и за другите нейни потребители. Трябва да е ясно, че тези случаи не бива да се използват за отървяване от неудобен потребител, ако е налице подобен казус – Агенцията по качество следва да се намеси. Но не може да отпада хипотезата за прекратяване на договор поради реалната невъзможност услугата да бъде предоставяна. В този случай лицето не следва и не се съобразява с реда, уговорките, правилата на работа. Създава се възможност за тормоз над останалите потребители от хора, които не спазват реда.

3.4 В чл. 37, ал.1 е казано, че: „Доставчикът на социална услуга, която се финансира от държавния бюджет, уведомява дирекция „Социално подпомагане“ за всеки сключен или продължен договор за ползване на социални слуги чрез въвеждане на информация в интегрираната информационна система на Агенцията за социално подпомагане“, което означава, че доставчикът на социална услуга, финансирана от държавния или общинския бюджет, сам въвежда данни в интегрираната информационна система. Стои отворен въпросът защо частниците-доставчици на социални услуги са изключени от тази хипотеза, както и от хипотезата за регистриране на желаещите да ползват услуга при тях. Реално паралелното съществуване на частните социални услуги, не финансирани с държавни средства, при което не се държи сметка за ползването им, се запазва и при новия закон, въпреки въведеното задължително лицензиране. Не на последно място е и въпросът за това какви технически параметри ще има и какво оборудване ще изисква достъпът до информационната система.

В чл.37, ал. 2 е казано, че: „Доставчикът на социална услуга, която се финансира от общинския бюджет, уведомява общината, извършила насочването, за всеки сключен или продължен договор за ползване на социални услуги“, което предполага, че тези доставчици няма да имат самостоятелен достъп до интегрираната информационна система на Агенцията за социално подпомагане.

И двете хипотези, изложени в чл. 37, предполагат, че в интегрираната информационна система няма да има информация за сключените договори с частни доставчици и доставчици на социални услуги, финансирани от общинския бюджет, което респективно означава, че съгласно чл. 165, ал.1 от ЗСУ до тази информация няма да има достъп и Агенцията по качеството. На свой ред това ще доведе до липса на данни относно предоставяните социални услуги и профила на потребителите на национално ниво, което ще възпрепятства адекватното изготвяне анализ при изготвянето на Национална карта на социалните услуги.

4. Раздел IV Координация при интегрирано предоставяне на подкрепа

4.1. Има неяснота по въпроса за това от кого се води процесът по интегрираното предоставяне на услуги – от Дирекция социално подпомагане (според чл.40) или от доставчика (по чл. 42).

По отношение на координацията при интегрираното предоставяне се приема, че е необходимо да се създаде малко повече практика и тогава да се преразгледат разпоредбите на Правилника и да се прецизират.

4.2. Предлагаме срокът от 20 дни, упоменат в чл.39, ал.3, за изготвяне на съвместния план за интегрирано предоставяне на подкрепа да бъде удължен на 40 дни, тъй като процесът предполага първо изготвяне на индивидуална оценка, а след това комуникация и предварително обсъждане на случая с представители на различни системи, което изисква повече време.

5. Раздел V Условия и ред за ползване на заместваща грижа

5.1. Чл. 52 определя условията за ползване на заместваща грижа. Сегашната формулировка обаче не включва възможността дневни центрове, които предоставят услуга „седмична грижа“, да предоставят заместваща грижа при ситуации, когато това е необходимо на децата и семействата. Това са случаи, когато родителите имат нужда за някакво време детето да остане в центъра – в среда, която му е позната и сигурна, вместо да бъде заведено в свършено ново и друго място, където да му се предостави заместваща грижа. Предложението е да не се ограничава предоставянето в тези случаи и водещо да е желанието на самите хора с увреждания къде искат да ползват услугата, а не да се въвеждат формални ограничения.

6. Раздел I Стандарти за финансиране на социални услуги, делегирана от държавата дейност

6.1. Комплексът от услуги, които се предоставят досега в рамките на Център за работа с деца на улицата, в бъдеще може да се предлага в услугите по ал. 1,2,3,4 и 5 на чл. 15 от ЗСУ. Проблемът е, че в елементите на разходите (чл. 54 до чл. 58 от проекта за ППЗСУ) не са предвидени разходи за храна, облекло, обувки, учебни пособия и медикаменти, в случаите, в които услугите се предоставят на много бедни деца и децата прекарват повече от 3-4 часа на ден в услугата.

6.2. В услугата „общностна работа“, която се предвижда да се предоставя предимно мобилно, не са предвидени разходи за (работно) облекло и обувки на персонала. Предлагаме да се допълнят елементите на финансовия стандарт с облекло и обувки, тъй като мобилната работа често се случва в лоши теренни условия.

6.3. Услугата „общностна работа“ е дефинирана в ЗСУ като: „съвкупност от дейности, които се осъществяват в уязвими общности или групи, насочена към превенция и защита, както и към стимулиране на общностното развитие“. В чл. 12, ал.2, т.2 е определено, че „мобилната превантивна общностна работа“ е общодостъпна услуга.

Общностната работа обаче не е само „мобилна превантивна“. Законът ясно казва, че тя има за цел и стимулиране на общностното развитие. Общностното развитие се стимулира чрез дейности с хората от общността, обучения, срещи и обсъждане на важни за общността теми, обединение на хората с цел постигане на промяна. Това е „специализирана услуга“ в смисъла на чл. 12. ал.3, т.2. „Специализирани социални услуги са услугите, които се предоставят при: (...) 2.

необходимост да бъде удовлетворена специфична потребност на определена група лица“. По тази причина предлагаме „общностната работа“ да бъде определена като услуга, която е общодостъпна, когато става дума за „мобилна превантивна общностна работа“ и за специализирана, когато е насочена към „стимулиране на общностното развитие“ на социално изолирани и маргинализирани общности. Съответно, към елементите на финансовия стандарт на услугата „общностна работа“ да бъдат прибавени: 1) режийни разходи (когато услугата се предоставя в специализирана среда); 2) разходи за оборудване и обзавеждане (когато услугата се предоставя в специализирана среда); 3) разходи за поддържане на материалната база за предоставяне на услугата, включително и за осигуряване на достъпна среда за лица с увреждания (когато услугата се предоставя в специализирана среда).

6.4. В Чл. 59. ал. 1 и в чл. 60 ал. 1 – в стандарта за услугата „дневна грижа“ да се добави точка „разходи за работно облекло“. Работното облекло е необходимо и за служителите, и за потребителите на услугата, особено когато са включени в дейности, които имат нужда да предпазват своите дрехи от зацапване.

6.5. По текстовете на Глава втора „Стандарти за финансиране и такси за ползване на социални услуги, делегирани от държавата дейности“, Раздел I „Стандарти за финансиране на социални услуги, делегирани от държавата дейности“ предлагаме в елементите на разходите, които формират размера на стандарта за делегирана от държавата дейност за социалните услуги по чл.15, т.1-5, да се добави като допълнение в „други специфични разходи, присъщи на услугата“ възможността за включване на разходи за храна, медикаменти, облекло и обувки, учебни пособия.

6.6. Предвиденото в чл. 65 обвързване на допълнителния финансов стандарт с определени видове социални услуги не променя по никакъв начин вече дадената дефиниция в чл. 45, ал. 3, тъй като в ЗСУ е посочено, че е приложим към услугите дневна грижа и резидентна подкрепа, а тук са изброени видове дневна грижа, което е пределно ясно, защото по дефиниция дневната грижа е само за деца или пълнолетни лица с трайни увреждания. Т.е. този член не казва нищо ново.

- Притеснява ни както наличието на този член, така и липсата на внимание върху въпроса как точно ще се прави оценка на състоянието и с какви документи ще се доказва. Всичко това води до неяснота как точно ще се предоставя финансовият стандарт и дали ще се приложи заложеният в ЗСУ принцип – парите по този стандарт да следват нуждаещият се човек, където и да ползва резидентна услуга или дневна грижа.

Опасността е според това разпределение всички нуждаещи се лица от допълнителен финансов стандарт да бъдат обединявани в целеви услуги за тях. Това противоречи на принципа за достъпа до услуги и индивидуализацията на подкрепата, която те следва да получават възможно най-близо до семейството си или общността, в която са живели, и е особено опасно за децата с увреждания. Неефективно е, освен това, този стандарт да се предоставя автоматично за всички потребители на услугите дневна грижа за деца или възрастни с трайни увреждания, тъй като не всички потребители с трайни увреждания попадат в някоя от трите специални категории.

- Притеснително е и отсъствието в представените названия на социални услуги на понятието „младежи“ – това означава ли, че плавният преход между услугите за деца и възрастни, който се осигуряваше през предоставянето на услуги за деца и младежи, няма да е възможен? До сега услугите, които работят с деца, имаха възможност да продължат да

работят и с младежи (до 29 годишна възраст) и така постепенно да помогнат на младите хора да придобият ниво на независимост, което да им помогне да излязат от услугата или да ги насочат към услуги за възрастни. Работата в двата вида услуги е много различна и съвместяването на услуги за деца и възрастни на едно място няма да е полезно за клиентите, докато тези за деца и младежи се допълват естествено.

6.7. В чл. 67 ал. 3, където се посочва за каква продължителност се определя таксата, не е съобразено, че резидентната грижа се предоставя в различни условия и с различна интензивност, като не е възможно да има идентична такса обща за всички услуги в групата „резидентна грижа“ – редно е да има различен размер на таксата според различната интензивност и насоченост на подкрепата – а именно център за настаняване от семеен тип, защитено жилище, наблюдавано жилище, преходно жилище и пр. Заличаването на тези форми на резидентната подкрепа ще бъде голяма загуба за социалната система и нуждаещите се от подобна подкрепа хора с увреждания.

6.8. В чл. 69 т. 5. е посочено, че не се заплаща пълният размер на таксата, ако „месечният размер на таксата/таксите за всички ползвани от лицата социални услуги е по-висок от месечния доход на лицето“. Редно е да се въведат прагове за гарантиране на това на лицето да му остават средства след заплащане на таксите, изразът „е по-висок от месечния доход“ предлагаме да се замени с „е по-висок от 80% от месечния доход на лицето, когато включва ползване на резидентна услуга и не повече от 60% от месечния му доход, когато включва услуга за дневна грижа“.

7. Създаване, промяна и прекратяване на предоставянето на социални услуги съгласно Националната карта на социалните услуги

7.1. В чл. 72, където се посочват изискванията за получаване на предварително одобрение за разкриване на социална услуга, е вписано като т. б изискването да се представи „Обосновка на необходимостта на социалната услуга“, смятаме, че тази обосновка е излишна и следва т. б да отпадне, след като става дума за услуга, включена в Националната карта на услугите. Самото ѝ включване представлява такава обосновка и е ненужно затрудняването с допълнителни обяснения.

7.2. В чл. 75, ал. 2 е посочено какво се вписва в предварителното одобрение. В алинеята е посочено, че се определя „видът на социалната услуга съгласно чл. 15 от Закона за социалните услуги и профилирането ѝ в зависимост от потребителите, на които ще се предоставя“. Предлагаме редакция на текста и да остане само *профилирането ѝ*, като изразът „в зависимост от потребителите“ да отпадне, тъй като профилирането на една услуга може да бъде и според други специфики, които следва да се изясняват в детайли през все още не приетата Наредба за качеството.

7.3. В чл. 72, чл. 75 и чл. 78 е посочено в т. 2, че се представя информация за брой и вид на служителите – понятието „вид служител“ следва да се замени с „длъжностите на служителите“

8. Конкурси за възлагане на предоставянето на социални услуги

8.1. Чл. 86, ал. 1, където се посочва избягването на конфликт на интереси, е редно да се развие и да се включи какви конфликти на интереси следва да се избягват.

В чл. 86 и чл. 89, където е посочена оценката на кандидатите за двата вида конкурси за възлагане, в т. 6, която гласи „представена от кандидата програма за развитие, управление и предоставяне на социалните услуги, предмет на възлагането и програма за осигуряване на тяхното качество съгласно Наредбата за качеството на социалните услуги“, да се редактира и да стане: „Представена от кандидата програма за управление и предоставяне на социалните услуги, предмет на възлагането и програма за развитие на тяхното качество съгласно Наредбата за качеството на социалните услуги“. Следва да се има предвид, че конкурсът по същество е за възлагане на предоставянето, а не за развитието на услугите, т.е. по същество тази редакция съответства по-точно на предмета на конкурсите. Също да се има предвид, че качеството не е статична величина, която се осигурява само с покриване на изискванията, напротив, в самия ЗСУ е залегнал принципът, че качеството се развива и в тази посока следва да бъдат и формулирани изискванията към доставчиците при конкурса.

- 8.2. В чл. 93 и чл. 95 са посочени задължителното съдържание на договора за възлагане и в него следва да бъдат махнати т. 5 и т. 6., в които се посочва изискване за предоставяне на гаранции за използването на финансирането и на материалната база.

Такива гаранции никога до момента не е било необходимо през практиката да бъдат искани, гаранцията за използването е контролът върху качеството, защото и двете: и средата, и обзавеждането, и ресурсите са необходими за предоставяне на услугата по качествен начин. Става дума за доставчици, които са избрани след конкурс с програма и ясно съответствие на програмата с изискванията, не може да става дума за каквато и да било нужда от други и различни гаранции от поетите с програмата ангажименти.

- 8.3. Редакция на чл. 92 и чл. 94, в които се регламентира нов контрол от страна на Кмета на общината, е необходима в посока „Кметът на общината ежегодно изисква доклад за изпълнението на договора от доставчика за оценка на изпълнението му, съобразно следните критерии: (...)“

- 8.4. В чл. 92 и чл. 94, където са изброени критериите за оценка на изпълнение на договора, се нуждаят от редакция и прецизиране. Необходима е редакция на точките по чл. 92 и 94, тъй като част от тях се дублират и преповтарят, както и дублират дейността на Агенцията по качеството, и излизат извън делегираните по закон правомощия на кмета на общината при възлагането:

- 8.4.1. Редакция на т. 1 – „дейностите по изпълнение на договора за предоставяне на договорената социална услуга и броя на потребителите, за които се осигурява финансиране и ефективност по отношение заложените цели и резултати“;
- 8.4.2. Редакция на т. 2 – „дейностите по изпълнение на програмата за развитие на качеството“, тъй като както е досега зложено „съответствие между предоставяната социална услуга и стандартите за нейното качество, определени в Наредбата за качеството на социалните услуги“ това е преценка, която дублира функциите на Агенция по качеството;
- 8.4.3. Редакция на т. 3. – като отпадне некоректно зложеното „ефективно“ и остане само „законосъобразност на разходване на предоставените средства от държавния и/или общинския бюджет“. Недопустимо е въвеждане на ефективност на разходите, когато има конкурс, фиксиран бюджет по пера и

отчетност. Така заложен, този уж добронамерен текст, отваря врати за злоупотреба, при която администрацията на общината да казва на доставчика пазаруването от кои фирми е ефективно и от кои – неефективно. Не е в интерес на обществото да се създават възможности за злоупотреби, произвол и корупция. Контролът на ефективността, както предложихме вече в редакцията на т. 1, следва да бъде по отношение ефекта от дейността на доставчика.

- 8.4.4. Отпадане на т. 4., тъй като качествено изпълнение на договорните задължения е оценено вече в критериите по т. 1 и т. 2 и т. 3. Навременното изпълнение не е ясно като понятие, при положение че договорът е за предоставяне на услугата и сроковете за това предоставяне и параметрите също са оценени в т. 1 и т. 2 и т. 3.
- 8.4.5. Отпадане на т.5. „отчетност и съхранение на цялата налична документация съгласно законовите и договорни изисквания“ – това е задължение на всеки доставчик, който поема това задължение, като се явява на конкурс и сключва договор, то се контролира от редица органи и няма нужда да има дублиране на административно усилие;
- 8.4.6. Отпадане на т. 6. – „съответствие на дейностите и постигане на резултатите, заложен в програмата за развитие на социалните услуги и за осигуряване на тяхното качество“ вече се съдържа и в т. 1 и т. 2. като информация;
- 8.4.7. Отпадане на т. 8 – „стопанисване на предоставеното недвижимо и движимо имущество в съответствие с нормативните изисквания“. Това е напълно ненужна точка, след като услугата се предоставя и са спазени изискванията, данните са вече събрани по т. 1. и т. 2, където има посочени изисквания за нормативната база, като специализирана среда за предоставяне на социалните услуги.

9. Преходни и заключителни разпоредби

- 9.1. Добавяне в приоритетите, изброени в § 1.2, на важни сфери като ранна интервенция на уврежданията при деца, работа с деца на улицата, услуги за деца в риск от забавено развитие.
- 9.2. Да се прецизира в кой нормативен акт въпросът с държавните приоритети ще бъде трайно решен и срокът в който действа решението по параграф 1.
- 9.3. Да се осигури на всички хора, които ползват социални услуги, гратисен период за ползването на социалните услуги, независимо от настоящия им адрес за период от 2 години, в това число и преиздаване на направленията/предварителните оценки за ползване на услугите в този период.
- 9.4. По отношение насочването към специализирани институции да се посочи изрично при какви условия и ред се прави, а не само органът, който го прави.
- 9.5. Предложение да се изготви пътна карта, която да е водеща и упътваща процеса на трансформация.